

Дар'я РУДЗЕЙ,
*студентка 2-го курсу спеціальності «Середня освіта
(Англійська мова та зарубіжна література)»*

Кошелєва Марина Володимирівна,
*старший викладач іноземної мови
Державний університет «Житомирська політехніка»*

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному глобалізованому суспільстві система освіти дедалі більше орієнтується не лише на формування предметних компетентностей, а й на розвиток особистісних якостей, які забезпечують успішну соціалізацію та професійну самореалізацію людини. Саме тому особливої актуальності набуває проблема розвитку soft skills — комплексу універсальних навичок, необхідних для ефективної взаємодії, комунікації, адаптації до змін та продуктивної діяльності в умовах інформаційного суспільства. У цьому контексті урок англійської мови має значний потенціал, оскільки іноземна мова виступає не лише навчальною дисципліною, а й засобом міжкультурної комунікації та соціальної взаємодії.

Поняття soft skills охоплює широкий спектр соціальних, комунікативних та особистісних умінь, серед яких: комунікабельність, емоційний інтелект, критичне мислення, креативність, здатність працювати в команді, адаптивність, лідерство, навички самопрезентації та вміння розв'язувати проблеми. На відміну від hard skills, які мають професійно-технічний характер, м'які навички є універсальними та застосовуються в різних сферах діяльності. За результатами дослідження Margaret Robles, роботодавці розглядають саме комунікацію, професіоналізм,

відповідальність і вміння працювати в команді як ключові характеристики конкурентоспроможного працівника [1].

У сучасній педагогічній науці розвиток soft skills тісно пов'язується з компетентнісним підходом до навчання. Концепція Нової української школи наголошує на необхідності формування наскрізних умінь, серед яких критичне мислення, ініціативність, співпраця та здатність до навчання впродовж життя. Урок англійської мови є сприятливим середовищем для реалізації таких завдань, адже процес вивчення мови передбачає постійну взаємодію, висловлення власної думки, аналіз інформації та співпрацю з іншими учасниками освітнього процесу.

Комунікативна спрямованість сучасної методики викладання англійської мови створює природні умови для формування соціальних та міжособистісних навичок. Використання діалогічного мовлення, рольових ігор, дискусій, дебатів та інтерактивних вправ сприяє розвитку в учнів уміння слухати співрозмовника, аргументовано висловлювати власну позицію, знаходити компроміси та будувати ефективну комунікацію. Особливо важливою є групова та парна робота, під час якої учні навчаються взаємодіяти, розподіляти ролі та нести відповідальність за спільний результат [2].

Одним із найбільш ефективних засобів формування soft skills є проєктна діяльність. Метод проєктів дозволяє інтегрувати мовні знання з практичними життєвими ситуаціями, розвиваючи в учнів самостійність, креативність і навички співробітництва. Під час виконання проєктів учні здійснюють пошук інформації, аналізують джерела, презентують результати власної роботи англійською мовою та взаємодіють у команді. Така діяльність сприяє не лише розвитку мовленнєвої компетентності, а й формуванню відповідальності, лідерських якостей та навичок тайм-менеджменту.

Важливу роль у розвитку soft skills відіграють інтерактивні технології навчання. Інтерактивна модель передбачає активну участь кожного учня в освітньому процесі, створення ситуацій співпраці та діалогу. Серед найбільш ефективних методів можна виокремити «brainstorming», «case study», «think-pair-share», вебквести, проблемно-пошукові завдання та ситуативне моделювання. Використання таких методів стимулює розвиток критичного мислення, здатності до аналізу та оцінювання інформації, а також вміння приймати рішення в нестандартних ситуаціях [4].

Особливого значення у процесі формування soft skills набуває цифровізація освіти. Сучасний учитель англійської мови дедалі частіше виступає фасилітатором цифрового навчального середовища, використовуючи онлайн-платформи, інтерактивні сервіси, відеоконференції та мультимедійні ресурси. Відповідно до European Commission та рамки цифрових компетентностей педагогів DigCompEdu, ефективний педагог має сприяти розвитку в учнів цифрової грамотності, інформаційної культури, навичок самоорганізації та відповідального використання інформації [3]. Робота з цифровими інструментами під час уроків англійської мови допомагає учням розвивати адаптивність, самостійність і вміння працювати в умовах цифрової комунікації.

Не менш важливим аспектом є формування міжкультурної компетентності як складової soft skills. Вивчення англійської мови передбачає ознайомлення учнів із культурою, традиціями та соціальними нормами інших країн, що сприяє розвитку толерантності, емпатії та відкритості до міжкультурного діалогу. У процесі аналізу автентичних текстів, перегляду відеоматеріалів і спілкування з носіями мови учні навчаються поважати культурне різноманіття та ефективно взаємодіяти в мультикультурному середовищі.

Формування soft skills на уроках англійської мови значною мірою залежить від педагогічної майстерності вчителя. Саме вчитель визначає характер комунікації в класі, створює психологічно безпечне освітнє середовище та мотивує учнів до активної участі у спільній діяльності. Важливо, щоб педагог не лише застосовував сучасні методи навчання, а й виступав прикладом ефективної комунікації, співпраці та відкритості до нових ідей.

Таким чином, урок англійської мови має значний потенціал для комплексного формування soft skills учнів. Завдяки комунікативній природі предмета, використанню інтерактивних технологій, проєктної діяльності та цифрових ресурсів учитель може ефективно розвивати в учнів навички співпраці, критичного мислення, креативності, самоорганізації та міжкультурної взаємодії. Системне формування soft skills у процесі навчання англійської мови сприяє підготовці конкурентоспроможної, мобільної та соціально активної особистості, здатної успішно функціонувати в умовах сучасного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Robles M. M. Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. *Business Communication Quarterly*. 2012. Vol. 75 (4). P. 453–465.

2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2002. 320 с.

3. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. 95 p.

4. Максимець О. М. Інтерактивні методи формування soft skills майбутніх фахівців при вивченні мовознавчих дисциплін. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 73, том 2. С. 340–344.